

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра методики музичного виховання та диригування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АНСАМБЛЕВИЙ КЛАС**

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)
за першим (бакалаврським) рівнем

Спеціальність 014 Середня освіта
(за предметними спеціалізаціями)

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 29 серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Ансамблевий клас
Викладачі	Таран І. М. , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування. Новосядла І. С. , кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування. Рудик М. М. , кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування.
Контактний телефон викладача	Таран І. М. (0342) 523429 Новосядла І. С. (0342) 523429 Рудик М. М. (0342) 523429
Е-mail викладача	Таран І. М. taraniryna@ukr.net Новосядла І. С. inovo69@gmail.com Рудик М. М. amelikamusic@gmail.com
Формат дисципліни	очна, заочна
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://cee.q.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kmvd.pnu.edu.ua . Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Ансамблевий клас» призначена для вивчення студентами-піаністами денної та заочної форм навчання Навчально-наукового інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та є необхідним компонентом загальнотеоретичної та професійної підготовки музикантів. Предметом вивчення навчальної дисципліни є здобуття студентами навиків ансамблевої гри на фортепіано в об'ємі, необхідному для подальшої професійної музично-педагогічної та виконавської діяльності. Вивчення дисципліни забезпечує удосконалення теоретичних знань та формування ансамблевих виконавських умінь і навичок, сприяє розвитку музичного кругозору та художнього смаку.</p> <p>Зміст дисципліни полягає у забезпеченні практичної спрямованості навчального процесу студентів; їх адаптації до швидкозмінних вимог українського та міжнародного ринків праці; наданні можливості навчання за індивідуальною варіативною частиною освітньої програми, сформованої на вимогу часу й побажаннями слухача. У зв'язку з потребою диференціації індивідуальних завдань теоретичний виклад матеріалу необхідно якомога більше ілюструвати прикладами з конкретних ансамблевих фортепіанних творів, а індивідуальні заняття доповнювати обговоренням самостійних завдань. Ця діяльність буде ефективною, якщо завдання не будуть дублюватись, що дасть можливість кожному піаністу самостійно набувати знань, умінь та навиків творчої ансамблевої діяльності. Концепція програми спирається на свідоме поєднання основних постулатів історії та теорії загальної та музичної педагогіки; доцільність практичного</p>	

використання ансамблевих шедеврів світового музичного мистецтва різних епох, творів видатних композиторів-класиків та сучасних авторів; яскраві зразки української фортепіанної музики; використання традицій фортепіанної школи та новітніх індивідуально-особистісних педагогічних технологій, індивідуальних манер ансамблевої виконавської техніки тощо.

Завдання навчальної дисципліни полягають у: 1) професійній підготовці та вихованні фахівців – музикантів-піаністів для практичної діяльності вчителя музичного мистецтва в системі загальної та спеціалізованої шкільної музичної освіти; 2) підготовці висококваліфікованих музикантів, які досконало володіють виконавською майстерністю ансамблевої гри на фортепіано; 3) оволодінні різноманітними фортепіанними програмами, новітніми методиками, що передбачають постійне збагачення ансамблевого репертуару та підвищення виконавської майстерності; 5) знанні основних етапів опрацювання фортепіанних творів, як сольних, так і ансамблевих. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні: **знати:** ансамблевий репертуар, необхідний для музичного та художньо-пізнавального розвитку піаніста; композиторські, виконавські стилі, жанри світової музичної літератури; специфіку ансамблевої гри в чотири руки та на двох фортепіано; **вміти:** грамотно опрацьовувати музичний матеріал, читати з листа, ескізно вивчати фортепіанний твір, грати в ансамблях, акомпанувати, підбирати супровід, самостійно опрацьовувати ансамблевий репертуар, непередбачений програмою; вирішувати поставлені творчі завдання шляхом постійного розвитку музичного досвіду в поєднанні з систематичними заняттями практичного характеру; репрезентувати свої досягнення публічно: участь у концертах, сольні концерти, конкурси тощо.

3. Мета та цілі курсу

Мета викладання дисципліни «Ансамблевий клас» полягає у формуванні в студентів-піаністів різнобічних якостей та вмінь, необхідних для практичної діяльності в галузі музичної педагогіки, підготовці фахівців, здатних до самостійної художньо-виконавської, навчально-виховної та музично-освітньої роботи у сфері музичного-педагогічного виховання.

Програма враховує притаманну даній дисципліні систему міждисциплінарних зв'язків, адже для гармонійного і повноцінного вивчення предмету необхідний зв'язок із низкою таких спеціальних дисциплін, як історія та теорія музики, історія фортепіанного виконавства, методика викладання фахових дисциплін (фортепіано), диригування та читання партитур, теорія музики, гармонія, специнструмент (фортепіано) тощо.

Успішність досягнення поставленої мети залежить від досягнення таких **цілей:** формування знань принципів та методів роботи з фортепіанним ансамблевим репертуаром; ознайомлення із певною кількістю творів, різноманітних за жанром, стилем та формою; удосконалення професійних виконавських навичок; формування навичок єдності виконавських прийомів у спільній виконавській діяльності – гри в ансамблі та акомпануванні; прищеплення навичок самостійної роботи над фортепіанними ансамблевими творами; сприяння формуванню художнього та естетичного смаку на зразках народної музики, української та зарубіжної класики, творах сучасних композиторів; формування навичок читання з листа ансамблевих творів та хорових партитур, підбору на слух тощо; ознайомлення із основними прийомами транспонування творів для фортепіано.

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення дисципліни «Ансамблевий клас» у студентів мають бути сформовані такі фахові та загальні **компетентності:**

- інструментально-виконавська (вільне володіння інструментом фортепіано та здатність його використовувати у навчальній і концертно-виконавській

діяльності; володіння навичками гри в ансамблі (в чотири руки та на двох фортепіано); володіння навичками читання нот з листа, транспонування, підбору музики на слух; володіння методами навчання ансамблевої гри на фортепіано; здатність організувати ансамблеве музикування школярів на уроках музичного мистецтва та в позанавчальний час);

- світоглядна (наявність ціннісно-орієнтаційної позиції; загальнокультурна ерудиція, світогляд; розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії; збереження національних духовних традицій; здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності);
- інформаційна (здатність до самостійного пошуку та обробки інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань ансамблевого репертуару; здатність до ефективного використання інформаційних ресурсів мережі Інтернет, які містять текстовий, аудіо- та відеоматеріал у соціальній та професійній діяльності);
- самоосвітня (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію у фаховій діяльності; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху).

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	-
індивідуальні заняття	84
самостійна робота	96

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
III–VIII	014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)	II–IV курс першого (бакалаврського) рівня	Вільного вибору студента

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
------------	------------------	------------	-------------------	----------------	---------------------

Змістовий модуль 1. Формування навичок читки нот з листа та ансамблевої гри

Набуття навичок читки нот з листа та ансамблевої гри	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінюван ня курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Удосконалення навичок читання нот з листа та ансамблевої гри	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінюван ня курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Читання з листа та гра в ансамблі нескладних за формою та фактурою	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінюван ня курсу	згідно робочої програми навчальної

фортепіанних творів					дисципліни
Ритмічна організація процесу ансамблевої гри	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Змістовий модуль 2. Розвиток музичного мислення в роботі над ансамблевими творами					
Динамічний план інтерпретації ансамблевого твору	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Зорові та слухомоторні уявлення піаністів у процесі формування інтерпретаційної моделі ансамблевого твору	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Прийоми звуковидобування та виконавські засоби художньої виразності (динаміка, артикуляція, педалізація), притаманні ансамблевим творам	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Засвоєння принципів роботи з нотним матеріалом та виконання ансамблевого твору	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Змістовий модуль 3. Виховання темпо-ритмічної дисципліни у процесі освоєння ансамблевих творів					
Методи розвитку почуття темпо-ритму та відповідних форм самоконтролю	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Образні контрасти та проблема темпо-ритму у фортепіанних ансамблях	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Удосконалення	індивід.	нотний	2 год.	згідно	згідно

технічних та темпо-ритмічних прийомів відповідно до художнього задуму	заняття	текст	інд. зан., 2 год. сам. роб.	системи оцінювання курсу	робочої програми навчальної дисципліни
Етапи роботи над ансамблевим твором: гра по голосах, підбір аплікатури, освоєння фактури окремих партій, розподіл уваги, вокалізація окремих голосів тощо	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Змістовий модуль 4. Комплексний розвиток музичного слуху в роботі над ансамблевими творами					
Прийоми активізації мелодичного, гармонічного, тембро-динамічного слуху в роботі над ансамблями	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації ансамблевого твору	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Удосконалення темпо-ритмічного виконання у партіях ансамблевих творів	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Формування активного творчо-слухового контролю до виконуваних ансамблевих творів	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Змістовий модуль 5. Розвиток фактурних можливостей ансамблевої техніки					
Вивчення нотного тексту ансамблевого твору	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Опрацювання рухово-моторного	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан.,	згідно системи	згідно робочої

компонента читання нотного тексту: «графічний», «топографічний» та «сліпий» методи			2 год. сам. роб.	оцінюван ня курсу	програми навчальної дисципліни
Удосконалення просторової точності пальцевого апарату при виконанні фортепіанних ансамблів	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінюван ня курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Зорові та слухомоторні уявлення піаністів у процесі формування інтерпретаційної моделі ансамблевого твору	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінюван ня курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 6. Виконавська інтерпретація ансамблевих творів

Стильовий підхід в інтерпретації ансамблевих творів	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінюван ня курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Художньо-виконавська образність та стилістична достовірність інтерпретаційної моделі ансамблевих творів	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінюван ня курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Особливості виконавського втілення художніх засобів музичної виразності у ансамблевих творах композиторів національних шкіл	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінюван ня курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Поліваріантність фортепіанної інтерпретації ансамблевих творів	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінюван ня курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 7. Формування художніх можливостей ансамблевої техніки

Формування активного творчого інтересу до виконуваних творів	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Інтенаційна, динамічна, тембральна, ритмічна функції артикуляції	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Методично-виконавський задум художньої інтерпретації виконуваних ансамблевих творів	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Розширення музичного світогляду у процесі виконання ансамблевих творів	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Змістовий модуль 8. Розвиток навиків педалізації в роботі над ансамблевими творами різних жанрів					
Формотворча роль педалі в організації фортепіанної фактури під час гри в ансамблі	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Основні функції педалі у ансамблевих творах	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Художні функції прямої та запізнюючої педалі у кантилені та віртуозних ансамблевих творах	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Відпрацювання варіантів педалізації та оркестрового урізноманітнення звучання фортепіанних ансамблів	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Змістовий модуль 9. Розвиток ансамблевої фортепіанно-виконавської майстерності					

Розвиток виконавських навичок стильової жанрової інтерпретації ансамблів	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Метод розгорнутого виконавського аналізу музичної мови ансамблевого твору в роботі над деталями.	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Особливості виконання фортепіанних творів у 4 руки та на двох фортепіано	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Динамічний план інтерпретації ансамблевого твору кантиленного характеру	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Змістовий модуль 10. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності.					
Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації ансамблевого твору	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Зорові та слухомоторні уявлення піаністів у процесі формування інтерпретаційної моделі ансамблевого твору	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Динамічний план інтерпретації віртуозного ансамблевого твору	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Стилістичні особливості виконання ансамблевих творів вітчизняних та зарубіжних композиторів	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Змістовий модуль 11. Заклучний етап роботи над програмою					

Реалізація педагогічних виконавських задумів при виконанні фортепіанних ансамблевих творів	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Методи перевірки слухової, зорової, рухово-моторної пам'яті на заключному етапі роботи над ансамблевими творами	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Оволодіння професійним мисленням та умінням самостійно оцінювати власне виконання	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Виховання виконавської витримки та артистизму	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Змістовий модуль 12. Концертно-виконавська реалізація інтерпретаційної моделі фортепіанних ансамблевих творів					
Удосконалення змістовного та виразного виконання	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Формування програми техніко-тактичних дій художньої інтерпретації ансамблевих фортепіанних творів	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Цілісне усвідомлення ансамблевого твору при реалізації виконавських завдань	індивід. заняття	нотний текст	2 год. інд. зан., 2 год. сам. роб.	згідно системи оцінювання курсу	згідно робочої програми навчальної дисципліни
Співставлення результатів діяльності з	індивід. заняття	нотний текст	1 год. інд. зан., 2 год. сам.	згідно системи оцінюван	згідно робочої програми

художньою концептуально-інтерпретаційною моделлю творів			роб.	ня курсу	навчальної дисципліни
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів.</p> <p>Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p> <p>Поточний контроль та оцінювання проводиться викладачами безпосередньо на індивідуальних заняттях усіх видів.</p> <p>Періодичний та семестровий контроль проводиться з метою визначення успішності розвитку студентів та засвоєння ними освітньої програми на певному етапі навчання.</p> <p>Форма контролю: VI, VII, VIII семестр: залік.</p> <p>На заліку студент демонструє навички роботи над фортепіанними ансамблевими творами, здатність відтворювати авторський задум, виражений у різноманітних за змістом, формою, фактурою та стилем творах, виконавську культуру, витримку та самостійність у вирішенні художніх завдань. Усі ансамблеві твори мають продемонструвати різні аспекти підготовки студента: уміння виразного виконання за стилем, змістом, жанром творів, використовуючи засоби музично-художньої виразності (фразування, динаміка, педалізація, агогіка); можливість реалізувати виконавські задуми шляхом точного прочитання нотного тексту та розуміння авторського задуму.</p> <p style="text-align: center;">Критерії оцінювання:</p> <p>«ВІДМІННО» (90–100 балів) виставляється студенту, що показав під час виконання ансамблевих творів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - високий професійний рівень володіння інструментом; - високу технічну майстерність; - відчуття темпоритму; - володіння засобами музичної виразності – звуковидобуванням, динамічними відтінками, штриховою палітрою, педалізацією, агогікою; - знання і розуміння стильових та жанрових особливостей твору; - вміння передати на інструменті виразність та яскравість музичних образів, художнього змісту; - високий ступень розвиненості музично-естетичної 				

	<p>свідомості й смаку;</p> <ul style="list-style-type: none"> - високий рівень психологічної підготовки до сценічного виступу й якісне концертне виконання програми. <p>«ДОБРЕ» (70–89 балів) виставляється студентам, які під час виконання ансамблевих творів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - представили в повному обсязі програму (при відсутності індивідуально-творчого ставлення до виконуваних творів); - передали художній зміст творів; - показали добре володіння інструментом (при відсутності яскравості у виконанні артикуляційних і динамічних відтінків та наявності технічної скутості); - припустили деякі помилкові дії у виконанні. Можна допустити випадковий зрив за умови відповідальної ретельної підготовки. <p>«ЗАДОВІЛЬНО» (50–69 балів) виставляється студентам, які під час виконання ансамблевих творів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - продемонстрували низький рівень володіння інструментом; - представили програму не в повному обсязі; - спотворювали низькою якістю виконання композиторський задум; - не зуміли передати художні образи, зміст музичного твору; - продемонстрували низький технічний рівень, посереднє володіння засобами музичної виразності; - допущені помилки у виконанні нотного тексту, часті зупинки, викликані психологічною та технічною невідповідністю студента. <p>«НЕЗАДОВІЛЬНО» отримують студенти, які під час виконання ансамблевих творів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слабо володіють інструментом; - нездатні передати виконавську концепцію музичного твору; - виконали програму невпевнено, з помилками, зупинками, що зумовлено безвідповідальною слабкою підготовкою до екзаменів та заліків.
Вимоги до письмової роботи	<p>Навчальна дисципліна передбачає можливість написання індивідуальних письмових завдань із опрацювання обов'язкової та додаткової літератури, а також аналізу музичних творів. Письмові завдання оцінюються відповідно до Методичних рекомендацій та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри методики музичного виховання та диригування спеціальності 014.13 Середня освіта</p>

	(Музичне мистецтво)
Індивідуальні заняття	Під час індивідуальних занять здійснюється поточний контроль, основне завдання якого – перевірка рівня підготовки студента до виконання конкретної програми. Поточна успішність з дисципліни є основною інформацією при проведенні заліків.
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів, Методичних рекомендацій та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри методики музичного виховання та диригування спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

7. Політика курсу

Підготовка ансамблевої програми студентом передбачає формування навичок вільного володіння інструментом фортепіано, зокрема здатність використовувати його у навчальній і концертно-виконавській діяльності, відтворювати авторський задум, виражений в різноманітних за змістом, формою, фактурою та стилем ансамблевих творах, виконавську культуру, витримку та самостійність у вирішенні художніх завдань.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати: ансамблевий репертуар, необхідний для музичного та художньо-пізнавального розвитку піаніста; композиторські, виконавські стилі, жанри світової музичної літератури; специфіку сольної та ансамблевої гри на фортепіано;

вміти: грамотно опрацювати ансамблевий матеріал, читати з листа, ескізно вивчати ансамблевий твір, грати в ансамблях, акомпанувати, підбирати супровід, самостійно опрацювати репертуар, непередбачений програмою; вирішувати поставлені творчі завдання шляхом постійного розвитку музичного досвіду в поєднанні з систематичними заняттями практичного характеру; репрезентувати свої досягнення публічно: участь у концертах, сольні та ансамблеві концерти, конкурси тощо.

Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують індивідуальні заняття навчальної дисципліни. Пропуски індивідуальних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.

8. Рекомендована література

1. Алексеев А. Д. Из истории фортепианной педагогики К.: Муз. Украина, 1974. 162 с. URL: <https://www.piano.ru/scores/books/alex-ped.pdf>
2. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. 4-е изд. СПб.: Лань; Планета музыки, 2017. 280 с.
3. Баренбойм Л. А. Музыкальная педагогика и исполнительство: учеб. пособ. СПб.: Лань; Планета музыки, 2016. 340 с.
4. Блажкевич Г. Й., Старух Т. М. Правда і міфи про львівських піаністів –

- основоположників фортепіанної школи. Львів: Сполом, 2002. 226 с.
5. Браудо Й. А. Об изучении клавирных сочинений Баха в музыкальной школе. СПб.: Композитор, 2004. 92 с.
  6. Використання методичних розробок українських педагогів-піаністів середини ХХ століття у самостійній роботі студентів над фортепіанною технікою: Метод. рекомендації для студентів спеціалізації «Хорове диригування», спеціальності «Музична педагогіка та виховання» / Уклад. Н. Зимогляд. Х.: ХДАК, 2000. 16 с.
  7. Воробкевич Т. П. Методика викладання гри на фортепіано. Львів: Логос, 2001. 223 с.
  8. Гинзбург Л. С. О работе над музыкальным произведением. М.: Музыка, 1968. 112 с.
  9. Глазунова І. К. Організація інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики в умовах модульно-рейтингового навчання: метод. рекомендації. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. 68 с.
  10. Гнесина Е. Ф. Фортепианная азбука. СПб.: Планета музыки, 2016. 32 с.
  11. Гончаренко Л. П. Методика викладання музичного інструмента (фортепіано) у вищій школі : метод. матеріали для самостійної роботи студента. Кіровоград, 2007. 35 с.
  12. Грум-Гржимайло Т. Н. Музыкальное исполнительство М.: Знание, 1984. 157 с.
  13. Історія української музики : в 6 т. Т. 4. / [М. Гордійчук, О. Костюк та ін.]; за ред. М. Гордійчук. К. : Наукова думка, 1992. 616 с.
  14. Кальмучин-Дранчук Т. А. Стилiстичнi аспекти виконавських традицій в українському піаністичному мистецтві першої половини ХХ століття. Івано-Франківськ: Факел, 2004. 146 с.
  15. Кашкадамова Н. Б. Мистецтво виконання на клавішно-струнних інструментах. Тернопіль : Астон, 1998. 298 с.
  16. Кашкадамова Н. Б. Фортеп'янно-виконавське мистецтво України: іст. нариси Львів : КІНПАТРІ ЛТД, 2017. 611 с.
  17. Кашкадамова Н. Б. Фортеп'янне мистецтво у Львові. Тернопіль: Астон, 2001. 400 с.
  18. Кашкадамова Н. Б. Фортепіанне мистецтво Шопена: Науково-методичний нарис. Тернопіль: Астон, 2000. 80 с.
  19. Кашкадамова Н. Б. Виконавська інтерпретація у фортеп'янному мистецтві ХХ сторіччя. Львів : КІНПАТРІ, 2014. 343 с.
  20. Кияновська Л. О. Стилєва еволюція галицької музичної культури ХІХ-ХХ ст. Тернопіль: Астон, 2000. 339 с.
  21. Клин В. Л. Українська радянська фортепіанна музика 1917–1977 рр. К.: Наукова думка, 1980. 314 с.
  22. Коган Г. М. Вопросы пианизма. М.: Сов. композитор, 1968. 461 с.
  23. Коган Г. М. У врат мастерства. Работа пианиста. М.: Музыка, 1969. 342 с.
  24. Курковський Г. М. Питання фортепіанного виконавства. К.: Муз. Україна, 1983. 138 с.
  25. Лесик Д. Й. Творчий портрет піаніста і педагога Богдана Тихонюка. Івано-Франківськ: Плай, 2001. 112 с.
  26. Любомудрова Н. А. Методика обучения игре на фортепиано М.: Издательство Юрайт, 2019. 180 с.
  27. Мартинсен К. Индивидуальная фортепианная техника. М.: Музыка, 1966. 220 с. URL: <https://notkinastya.ru/martinsen-k-a-individualnaya-fortepiannaya-tehnika-1966/>
  28. Малиновская А. Фортепианное исполнительское интонирование. М.: Музыка, 1990. 77 с.
  29. Мильштейн Я. Вопросы теории и истории исполнительства. Изд. 2. СПб: Планета музыки, 2019. 264 с.
  30. Милич Б. Е. Воспитание ученика-пианиста в 1-2, 3-4, 5-7 классах ДМШ / Б. Е. Милич. К. : Муз. Украина, 1977, 1979, 1982. 77 с., 64 с., 85 с.

31. Михелис В. Л. Первые уроки юного пианиста Л. : Госмузиздат, 1962. 63 с.
32. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. СПб: Лань, 2015. 256 с.
33. Некрасов Ю. І. Комплексне навчання гри на фортепіано : навч.-метод. посібник для вищ. муз. навч. закладів. Одеса : АстроПринт, 2000. 148 с.
34. Николаев А. Очерки по истории фортепианной педагогики и теории пианизма. М. : Музыка, 1980. 225 с.
35. Пастеляк Н. Поемність в українській фортепіанній музиці першої половини ХХ ст.. Львів : Сполум, 1997. 128 с.
36. Питання фортепіанної педагогіки та виконавства. Ред. А. Й. Корженевського. К.: Муз.Україна, 1981. 116 с.
37. Савицький Р. Основні засади фортепіанної педагогіки. Передмова Н. Кашкадамової. Тернопіль: Астон, 2001. 68 с.
38. Склярів О. Д. Методика викладання курсу фортепіано. Формування і розвиток виконавчих навичок студентів : Навч. посіб. для вищ. навч. закладів культури і мистецтв. Х. : Харківська держ. академія культури, 2002. 79 с.
39. Таран І. М. Компоненти ритму як чинник піаністичної. Матеріали ІІ Міжнарод. науч. конф. «Прогресивное развитие мировой науки», 1-3 сентября 2012 г. Научный журнал Аспект. Донецк : Цифровая типография, 2012. С. 105–110.
40. Таран І. М. Методика викладання гри на фортепіано : навчально-методичний комплекс дисципліни для студентів за напрямом підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» («Музична педагогіка і виховання»). Івано-Франківськ : В-во ПП Бойчук А.Б., 2013. 38 с.
41. Тимакин Е. М. Воспитание пианиста. М. : Сов. композитор, 1984. 125 с.
42. Українська фортепіанна музика ХХ-ХХІ століття: в 3-х т. Упор. Т. Рощина. К.: Музична Україна, 2018. 480 с.
43. Устименко Ю. С. Загальне фортепіано – шлях у велике мистецтво : навчальний посібник для муз. ф-ту. Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2007. 104 с.
44. Устименко Ю. С. Фортепіано для всіх. Педагогічні роздуми : навч. посібник для муз. ф-ту. Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2008. 112 с.
45. Цыпин Г. М. Обучение игре на фортепиано. 2-е изд. М.: Издательство Юрайт, 2018. 188 с.
46. Цыпин Г. М. Портреты советских пианистов. М.: Сов. композитор, 1982. 256 с.
47. Шмидт-Шкловская А. А. О воспитании пианистических навыков. М.: Классика XXI, 2015. 84 с.

Допоміжна література:

1. Аренський О. Фуга на тему «Журавель»
2. Бах Й.С. Адажіо (конц. обр. для 2-х фортепіано М.Готліба); Хорал . Арія
3. Бетховен Л. Три марші тв.45., Варіації на тему Вальдштейна; Турецький марш, Шість варіацій
4. Бізе Ж. Менует з музики до драми А.Доде «Арлезіанка». Дитячі ігри
5. Бородин О. Полька
6. Брамс Й. Угорські танці
7. Вебер К. Мазурка. П'єса тв. 60. № 4. Тема з варіаціями
8. Гаврилін В. П'єси для фортепіано в 4 руки: Мушкетери, Інтермеццо, Тореадори, Сон сниться, Передзвони
9. Гедіке А. Вальс тв. 12. № 1
10. Гендель Г. АLEGRO (Музика на воді). Пасакалія (сюїта соль мінор), транскр. М.Готліба, Кончерто грессо соль мінор
11. Глінка М. Полька. 24 уривки з опери «Іван Сусанін» обр. для фортепіано в 4 руки К.Сорокіна та В.Белова

12. Глієр Р. Гімн великому місту з балету «Мідний вершник». Фугета
13. Гріг Е. «Пер Гюнт». Сюїта № 1, № 2. Перекл. автора для 2-х фортепіано
14. Дебюссі К. Похід і танець з кантати «Блудний син» (пер. автора). В човні. Похід з «Маленької сюїти»
15. Кабалевський Д. Сюїта «Комедіанти» - Вальс. Гавот
16. Ляшенко Г. Три капрічіо
17. Мійо Д. Скарамуш (сюїта)
18. Моцарт В. Сонати для 2-х фортепіано. Фантазія фа мінор. Соната сі-бемоль мажор (для фортепіано в 4 руки)
19. Мусоргський М. Гопак з опери «Сорочинський ярмарок»
20. Парцхаладзе М. У цирку
21. Прокоф'єв С. Марш з опери «Любов до трьох апельсинів». Сцена «Монтеккі і Капулетті» з балету «Ромео і Джульєтта»
22. Пуленк Ф. Капрічіо
23. Равель М. Малагенья № 2 з «Іспанської рапсодії». «Моя матінка-гусиня» – П'ять дитячих п'єс для фортепіано в 4 руки
24. Рахманінов С. Італійська Полька. Шість п'єс для фортепіано в 4 руки: Баркарола. Скерцо. Пісня. Вальс. Роман. Слава.; Баркарола з сюїти «Фантазія»
25. Свиридов Г. Романс з музичних ілюстрацій до повісті О.Пушкіна «Заметіль» перекл. І.Стучинської
26. Сен-Санс К. «Карнавал тварин» – Інтродукція і королівський марш левів. Слон. Кенгуру. Зозуля в глибині лісу. Антилопи
27. Фліс Б. Колискова
28. Чайковський П. Колискова з опери «Іоланта». Варіації феї Драже з балету «Лускунчик»
29. Шостакович Д. Народне свято з музики до к/ф «Овід». перекл. І.Стучинської
30. Щедрін Р. Мазурка з балету «Анна Кареніна»
31. Щуровський Ю. Гумористичний танець
32. Ешпай А. Танець

Інформаційні ресурси

1. <http://libnote.ru/uchebniki/274-metodika-obuchenija-igre-na-fortepiano-v-podgotovitel-nom-otdelenii-i-nachal-noj-shkole.html>
2. <http://pianomet.narod.ru/metodika.htm>
3. http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/27851/
4. <http://intkonf.org/kolenko-k-i-osoblivosti-metodiki-vikladannya-fortepiano-v-pedagogichnomu-koledzhi/>
5. http://myfortepiano.ru/kak_nauchitsja_igrat_na_piano.html
6. <http://muzvolks.narod.ru/new/kroshner/metodika.html>